

BÉTSI MAGYAR KURIR.

ÉS

SOKFÉLE, TOLDALEKÜL.

Nr. Indult: Kedden, September' 10-dikán, 1853.

21.

BRAZILIA.

Rio de Janeiroból költ tudósítások szerint, Braziliában némely felekezetek, mint jelentették volt, tsak ugyan munkások voltak abban, hogy Dom Pedró a' Braganzai Hertzeget, ismét a' Braziliai thronusra emelék: ezt bizonyítja kiváltképpen az az iróvány, melyet a' Regenség külső dolgokra ügyelő Minisztere, a' Deputátusok Kamarájával ekképpen közölt: „Érdemes Nemzet Képviselek! A' Regenség II-dik Dom Pedró Ő Felsége nevében nékem meghagyta, közölném az Urakkal e' következő figyelemre méltó dolgot. A' Tsászári Kormány szoros kötelességének tartja azon iróvány előterjesztését, melyet Európai Diplomaticus Agensétől kapott, 's mellyből kiséül, hogy I-ső Dom Pedrónak a' Braganzai Hertzegnek visszahívására planumok tétettek. Már az előtem való Miniszter alatt is szárnyallott ez a' hír, de még akkor nem igen ügyeltek reá, mert senki sem hitte, hogy minenkutánna a' Braganzai Hertzeg, Fiának II-dik Dom Pedrónak kedvéért a' koronáról önként lemondott, és miután minden Európai, és Amerikai Hatalmasságok, a' fiatal Monarchát elismérték, 's diplomaticus Agenseiket a' Regenséghez el is küldötték, — találkoznék valaki, a' ki hasonló planum kivitele felől tsak álmodnék is, a' mi annyival inkább gondatlan tselekedet, mivel az említett Hatalmasságokra nem

lehet támaszkodni. Fájdalom, némely észrevett nyughatatlanságok a' Kerületekben, sőt magában e' fő városban is bizonyos felekezetnek vakmerősége, melly nyilván, lázzadást prédikál, a' Journalokban előforduló állítások, melyek szerint, az Ország Alkotványát meg akarják változtatni, — fájdalom! mind ezek, ide járulván Európai Követeinknek tudósításaik is, nem hagynak többé kételkedni a' felől, hogy a' Restauratio tsak ugyan tzelba vétetett! De hogy is kételkednénk, midőn a' Braganzai Hertzeg seregébe lépett katonák olly feltétel alatt szolgálnak, hogy 3 esztendő töltsenek, 's ha a' 3 esztendő eltelése előtt Portugalliát megsabadítják, tehát Országlkülvüli szolgálatra is fordíthatassanak: az is figyelemre méltó, hogy a' Frantzia Országban verbuváltak közt egyetlen egy Lengyel sints, mert ezek, tisztjeikkel együtt különösen kikérték, hogy Portugallián kívül ne használtassanak. Hogy kételkedhetünk hát még a' valóság felől, midőn tudjuk, hogy az ügy nevezett gyarmati, és Kereskedői társaság nevében, ügyes, és jártas férfiak kerestettek Braziliába, hol különösen szolgálattelküli tisztekre volt a' tekintet, kik 12, 18, és 24 hónapokra állottak: hogy kételkedhetünk, midőn tudjuk, hogy innen sok kivándorlott személyek, kik a' Braziliai lakosok — Dom Pedró eránt viseltető gyűlölségnek legfőbb szerző okai valának, 's ezen

Fejedelem gondolkozás módjára még most is nagy befolyással bírnak, — minden vagyontól megfosztatván, Braziliára fordítják szemüket, hol ismét azon fő hivatalokra jutni vágnak, melyeket egykor viseltek volt a' mi vesztünkre! Hogy kételkedhetünk végre, midén az említett személyek, szolgálatjokért nagy jutalmat várván, már is nyilván hirdetgetik, hogy ezen fő városban, és egész Braziliában, a' Restauratio mellett nagy rész dolgozik, és hogy Rio de Janeiroban kerülőlevelek forognak kézben számos aláírással ezen tzelnek kivitele végett: ha ezek az emberek örültségekben olyan meszsze mennek, hogy nyilván kijelentik, melly szerint Brazília soha sem lesz nyugodt állapotban, ha tsak a' törvényadó Kamarák fel nem szállítják Iső Dom Pedrót, térne vissza Braziliába! — A' Tsászári Kormány meglévé a' felől gyözödvé, hogy az Országnak nagysága, és jólléte II. dik Pedro Constitutional Monarchiájának fenn tartásától függ, ezennel kinyilatkoztatja, hogy ha Braziliának valamelyik részében a' Restauratio végrehajtására készültek tételnek, ez előjele lesz a' polgári háborúnak, melly a' Constitutional Monarchiát felbontja, 's még más — fel sem számítható károkat szürend. Illyen szerentsétlenség elhárítása végett a' Kormány, egész bizodalommal a' Braziliánusokra, vagy legálább, kik e' névre méltók, 's meg nem fogják engedni, hogy Nemzetiségek, és bátorságok szégyenben maradjon, támaszkodik, — legközelebb pedig a' Nemzet Képviseleire, hogy jussunknak minden megtámadások elleni óltalmához megkívántató eszközökről gondoskodjanak. A' többi Miniszterek erre rézve, a' szükséges javallatokat majd előterjesztik. Nekem, mint külső dolgokra ügyelő Miniszternek kötelessé-

gemben állott, ezt minden tsürés tsavarás nélkül kijelenti, ne hogy idővel olyan dolognak elhalgatásával vádoltassam, melly drága hazánknak jóléttel olly közelről érdekli. Benta da Silva Lisboa, a' Rio de Janeiroi palotában Jun. 7-kén 1833.

N A G Y B R I T A N N I A.

A' Morning Postszerént Oportónál sok katona maradt, hogy Saldanhának megtámadását viszszerhessék. Minden felőlről tódultak Dom Miguelhez, és 8000 felszöllított katonák helyett, 12,000 en ajánkoztak: alkudozások a' két sereg között nem jöttek közbe, mivel sokkal ellenségesebb helyheztesben állottak egymással szem között, mint sem ez megtörténhetett volna. A' Times gyalazza Bourmontot, a' ki mind eddig még semmit sem tett, sőt a' batteriákat is elhanyatta, 's Lisboai útazása is tsak tétel, tulajdonképpen pedig tzelja, Amaran-tét, vagy Almediát a' Spanyol határnál elérni. Bourmontnak Aug. 12-diki megérkezését Santarém a' Times lehetetlenségek között számlálja, mert az utolsó tsata után tsak 15,000 emberei maradtak, ezekből is pedig sokan elszökdöstek. Oportótól, Santarém 160 Angoly mértföld, és így nem is lehet, hogy a' sereg Európának legroszszabb útján ide elcrjen 5 nap alatt, miután tudva van, hogy Oportóból Aug. 8-kán indult ki.

Az Alsó Háznak Aug. 24 kén tartott Ülésében, Lord Palmerston, Evans Obersternek kérdésére azt felelte, hogy Orosz Ország viseletének, semmi legkissebb befolyása sem lett legyén Angoly Ország viseletére a' Portugalliai ügyben, és hogy ő néki (Lord Palmerstonnak) semmi hivatalos közölni valója nints Orosz Országnak a' Török ügybe történt beavatása felett. Evans

Oberster ugyan is imígy kezdette beszélni: „Noha egész bizodalمام vagyok a' külső dolgokra ügyelő Miniszterhez, még is kötelesnek érzem magamat, mielőtt a' Ház egynehány hónapra eloszlik, Lord Palmerston Urat némelly dolgoknak felvilágosítására megkérni. Legelőbb is szerentsét kívánok azon közelgető kérdésnek feloldásához, mellynek tárgya Belgiumnak függetlensége. Reményem, hogy ha egyszer Miniszteriumunk megszabadul ezen kellemetlen ügytől, majd más külső dolgokra elhatározóbb systemát veszzen fel. Nevezetesen reményem, hogy a' közelébbi Ülés Lengyel Országra nézve valamivel megnyugtatóbbat határozand: most azomban Minisztereinknek Portugalliára, és a' Keletre kell leginkább figyelmeiket függesztenie. Donna Mária de jure Királyné, most félig meddig de facto is az. Ilyen környúlállások között azt lehetett hinni, hogy Kormányunk semmit sem fog késni, azt minél előbb elismerni: de mivel én még most sem kételkedem Minisztereinknek jó akaratjok felől, és mivel e' pillanatban, hol a' munkálodások folyamatban vagynak, talán illendő sem volna a' nemes Viscounttól felvilágosítást kívánni, tehát abban hagyom és csak sajnálásomat jelentem ki, hogy az az elismerés még meg nem történt. Ha igaz, a' mint mondják, hogy Angoly, és Frantzia Ország, csak Orosz Ország tekintetéből nem dolgoztak egyenesen a' Portugalliai ügyben, holott semmit sem tettek Orosz Orzágnak a' Török háborútól való megakadályoztatására, tehát ettől sem kívánhatják most, hogy amannak szabadságot engedjen a' Portugallia mellett való interventióra, mert ez a' két eset az én tsekély béléltásom szerint egyforma. Lássuk most a' Keleti dolgokat. Mi reánk nézve nem lehet tsekély fontosságú dolog, ha O-

rosz Ország a' Bosphorus partjain meg akarja hatalmát alapítani. Kit nem nyughatatlanított, hogy az utolsó esztendőbe politikájának olly parantsoló szabást adott? — Minthogy tehát Anglia hivatalosan még semmit sem tud, szeretném tudni: 1-ör Valljon a' minap Konstantinápolyba küldetett Orosz sereg Frantzia és Angoly Ország megegyezésével, vagy pedig ezen két Hatalmasság protestációja mellett ment legyen e' a' Török fő városba? 2-ör Igaz e', hogy Orosz, és Török Ország között megtámadó, és általom egyesség kötöttet, minden más idegen Követnek részvétele, sőt tudta nélkül? Nem szükség hozzá adnom, hogy hasonló esetekben óvó rendszabásokhoz szükséges nyúlni, a' mit én legkönnyebb módon gondolok elérni, ha Anglia, és Frantzia Ország között, hasonló egyesség kötöttet. Ha talán az említett egyesség a' Kormányhoz jutott volna, kívánom azt véltünk is közölni. Fergusson, és Inglis Urak hasonló értelemben nyilatkoztatták ki magokat, a' mire Lord Palmerston imígy felelt: „Mindenkor legnagyobb gyönyörűségemnek tartom, ha a' Háznak valamelly tárgy felől világosítást adhatok, 's valóban azt a' jelen esetben sem mulatnám el, annyival kevésbé, mivel a' derék Oberster, kérdéseit mérséklettel, és illendőséggel terjeszté elő, a' miért neki ezennel köszönetet teszék: de még is egy tévedésből, mellybe esett, midőn azt gondolja, hogy Anglia Orosz Orzágtól felelemből nem avatta magát a' Portugalliai ügybe, ki kell vonnom. A' mi az Angoly Kormányt illeti, egész őszinteséggel meg vallom, hogy a' mi Politikánkat, sem Orosz, sem akármelly más Hatalmasság soha sem vezeték. Mi Portugalliára nézve: csak azt a' Politikát követtük, a' mi az Ország betsületével, és hasznával leginkább megegye-

zik, 's meg vagyok a' felől győződve, hogy Frantzia Országot is ugyan ez a' sinór mérték vezette, és valamint mi, úgy ő (Frantzia Ország) sem hallgatott semmi más Hatalmasságnak sugallására. A' mi Keletet illeti, az igaz, a' Kormány is hallott Orosz, és Török Ország között véghez ment valamely Tractatusról, de mivel azon Tractatus hivatalosan vélünk még nem közöltett, tehát közelébből annak határozatairól nem is szólhatok. Az időszaki sajtónak munkássága mellett igen természetes, hogy a' tisztelt tagok hamarébb hallanak valamit, a' mi idegen Udvaroknál véghez megyen, mint sem a' Kormány képes volna, vagy tanácsosnak tartaná, azt, a' Parlamenttel hivatalosan közleni. Azt kérdeztek, ha valljon Orosz Orzágnak a' Török ügybe való beavatása, Frantzia, és Angoly Orzágnak megegyezésekkel történt legyen e'? A' Brittus Kormány nem tartja szükségesnek, magát azon lépésnek ellene szegezni, mivel Orosz Ország kötelezte magát, seregét azonnal visszahúzni, mihelyest ez küldetésének tzelját eléri. Orosz Ország ebbeli szavát meg is tartotta. A' fellyebb előadott okok miatt, a' kívánt iroványt elő nem terjeszthetem. Ha a' Kormány valósággal bírja azt az iroványt, akkor annak a' dolga fontolóra venni, valljon, és minő lépéseket kell ebben a' dologban tenni. Evans Oberster meglegedett ugyan Lord Palmerston nyilatkozatásaival, de még is a' közelébbi Ülésben nyomosabb felvilágosítást reménylett. Fergusson Ur azt kérdezte, valljon a' fényes Porta, minekelötte Orosz Orzághoz folyamodott, nem intézett e' hasonló kérdést Angoly Orzághoz? Lord Palmerston igenel felelt, de hogykérését a' Kormány megtagadta legyen. Murray Ur azt kérdezte, valljon minap a' Times-

ben hirdetett, 's Lisbonában talált lévelezések, hitelesek legyenek e'? mert ha olyanok, — akkor az Angoly Character nem kevés tsorbúlást szenved. Lord Palmerston mosolyogva erre azt felelte, hogy ő erről semmi felvilágosítást nem adhat, abból az egyszerű okból, mivel Dom Pedrónak ő nem külső Minisztere, a' kihez inkább lehetett volna ezt a' kérdést intézni, mint ő hozzá. Hangos katzaj követte ezen szavakat, a' mire a' Ház más tárgyat vett tanátskozás alá.

Maltából Jul. 24-ig Angliába érkezett tudósítások szerint, Mehmed Ali ismét Expeditióhoz készül Arabia felé, az ott, különösen pedig Dschidda szomszédságában kiütött nyughatatlanságok következésében, mellyeket egy előkelő Török indított, 's most néhány vad szolgabandáival mindenfelé rablást és pusztítást terjeszt el. Mekkaikban sok bútsújárók megtámadtattak, 's vagyonaiktól megfosztattak. Azt mondják, hogy a' főparantsolat Ibrahim Basának egyik Generáljára fog bízattani, a' kit Mehmed Ali e' végre minden nap vár. A' Vice Király azt is megparantsolta, hogy elegendő tisztekkel, es hajóslegényekkel megrakott 5, vagy 6 Corvet Alexandriából Suezbe induljon; ez azon rablásoknak, mellyek néhány Egyiptomi kereskedők portékáikon történt, megboszsuzulására történik.

(Courir.) Az 1852 dik esztendőben Máj. 7-kén Nagy Britannia, Bajor, Frantzia, és Orosz Országok között, Görög Orzágra nézve kötött Egyességhez még ezen pótlék tzikkely járul: Görög Országban az Uralkodás illeti Bajor Ottó Hertzeg, Görög Király férjfiágát az elsőszülöttség rendje szerint, úgy szinte ennek testvérei Férjfi maradékaik, Luitpold, és Adalbert Bajor Hertzegeket, kik az említett egyességbe

eventualiter, az az, ha hogy a' most élő Görög Királynak maradékai nem lennének, substituuáltak. Az Aszszonyok — tsak az említett 3 férjfiágnak tókélletes magvaszakadásával a' Bajor Háznak kijelelt lineájában tarthatnak számot a' Görög Koronára, 's meghatározatlik, hogy ebben az esetben Görög Országnak koronája, és méltósága, arra a' Hertzegaszszonyra, vagy ennek törvényes maradékaira szálljon, a' ki az utolsó Görög Országi Királyhoz örökösödés rendben legközelebb állott. Ha Görög Korona Aszszonynak fejére száll, akkor ennek törvényes férjfi maradékainak, a' leány maradékok felett elsőségek leend, és Görög Ország thrónjára, az első szülöttség jussa szerint lépnek. Ugyan azon egy fön soha sem lehet Görög, és egy más idegen Hatalmasságnak koronája. A' jelen világosító, és pótló tikkelynek ugyan az az ereje legyen, mintha az 1852 dik Máj. 7. dik tikkelyek közzé, szóról szóra, akkor mindjárt bévevődött volna. Helyben hagyatassék, és a' helybenhagyás minél elebb kitseréltessék. Ennek nagyobb hitelére, az illető meghatalmazottak aláírták, 's peletjekkel megerősítették. Költ Londonban Apr. 30. kán 1835. (Aláírás.) Palmerston. Talleyrand. Lieven. Cetto.

PORTUGALLIA.

(Times.) Nem tagadjuk, Dom Pedrónak viseletében van valami, a' mi azoknál némünémü kedvetlenséget, és aggodalmat okoz, kik Lisbonában egy jó Kormánynek felállítását óhajtának. Nem titok többé, hogy a' Braganzai Hertzeg körül nyomorult emberek vagynak, bizodalmával méltatlankokat szerentséltet, ellenben jeles, és felvilágosodott Státus férjfiakat magától meszsze tart: ha azután nehéz környül-

állások fordúlnak elő, nem tsuda, ha olyan teremtések, mint Xavier Candido bakot lönek: azért valóban neavolna okosabb politika, mint ha Angoly Ország közben vetné magát, 's fel fogná Dona Maria igazságos ügyet, mellynek mind addig, valaméddig tsak az első Miniszter telyes hatalommal fel nem ruháztatik, jó vége nem leszsz.

(Hampshire Telegraph.) Lisbona Aug. 13. kán. Óhajtvá várjuk, mire üt ki a' dolog, — mert noha a' Miguelistáktól nints mit tartanunk, még is a' Tsászár sokszor olyat követ el, a' minnek nem lehet jó következése. A' minap adott ki egy parantsolatot, melly szerint mind azon tisztviselők elbótsatnak, kik Dom Miguel alatt szolgáltak: erre Terceira Hertzeg és Napier Admirál önként ki akartak állani a' szolgálathól, 's tsak, miután a' parantsolat visszavétegett, maradtak meg. Dom Pedró haszontalan tanatosoktól van körülvéve, kikkel Palmella, 's több ehez hasonló férjfiak nem akarnak tartani, 's valóban, Dom Pedró el van veszve, ha viselete által Palmellát kénszeríti a' lemondásra. Lisbona bévételével 19 napi vendegeskedés után, végre megremültek a' Város minden óltalom nélküli állapotján, midőn hallották, hogy Clouet Frantzia Generális alatt, 8000 Miguelista közelit, Coimbrát mar el is érte, a' Lisbonai politzia hozzá tsolta magát, 's Cadaval Hertzeg alatt, kinek hasonlóul 6000 embere vagyon, egyesült. A' Constitutionalisok tehát valahára felébredtek, munkához fogtak, és mivel Dom Miguel batteriában az ágyúk használatlanul heverték, onnan elhozattak. Két osztály katonaság Villafrancába, és Torres Vedrásba ment, a' hová Terceira Hertzeg is 4000 emberrel tsak hamar elindul, és így a' Város óltalmára tsak

mintegy 8—9000 szabadosok maradnak: de kétségkívül ezeknek szolgálatjokra sem igen lesz szükségünk.

Dom Miguel katonái, kik a' fő várost fenyegetik, még jó távol vannak. Pájdalom! Dom Pedro' azonban közben mindent elkövet, a' mivel csak bosszanthatja az ellenfél, a' helyett, hogy Palmella, és Villaflor bőlts tsanátsaikra halgatna. Mindenkinék vagyonyját, a' ki Dom Miguelt szolgálta, zár alá tétette, úgy hogy tisztas familiák, aszszonyok, gyermekek, kén-telenek köldülni járnak: azt nem tekintik, hogy soknak, kik Dom Miguel szolgálatjában voltak, csak ezen szolgálat, és örökös fogság között lehetett választaniok, — és ezért most familiájokon akarnak bosszút állani: A' kegyetlenségnek ez a' neme sokkal gonoszabb a' másiknál, a' mennyiben ez törvény, és szabadság ígérete mellett hajtatik végre. Ha ezt a' Systemát tovább is folytatják, akkor a' nyomorúság megkettőz-tetik. Ez minden kegyelem ígéret, minden igazság, és így a' józan politika ellen történik. Reményleni lehet, hogy az Angolyok, kik nagy hévvel pártol-ták mindenkor Dona Mária ügyét, éppen olyan hévvel kelnek ki ezen kár-hozatos igazságtalanság ellen.

(Cronica Constitucional.) Aug. 15-kén. A' Braganzai Herceg Ö Ts. Felsege, a' Királyné nevében Regens, ma fogadta el Lord Russell Vilmost, mint a' N. Britanniai Kormánytól — II dik Dona Mária Királyné elesmérésének kijelentésére meghatalmazott Követet. Ezen alkalommal Ö Excellentziája bémutatta Ö Felsegének Parker Admirált, és a' Tajón lévő hajós hadi erőnek többi tisztjeit is.

Dom Pedrónak Lisbonai bémeneletekor — a' fogságból kiszabadulttak közzül, 31 Madeira szigeti lakosok, kik még 1828-ban tétettek fogságba,

Dom Pedro'hoz való ragaszkodás-kért, hódoló irást nyújtottak be, mellyben régi Urokhöz viseltető indúlatjokat újabban nyilván valóvá tesszik.

(National.) Ha Dom Pedro' nyér, s a' Királynének kormánya helyre áll, 3 hónap múlva ez a' Kormány is, éppen úgy, mint a' Dom Miguelé, háborúskodni fog azdkkal az emberekkel, és principiumokkal, a' kik, és a' mellyek a' Kormánynak alapítói valának: kétséget nem szenved, hogy ez a' Monarchia is nem sokára gyűlöletessé lesz, és hogy kemény Oppositio kél ki ellene nem csak Portugalliában, hanem Frantzia és Angoly Országban is.

Angoly lapok megerősítik azt a' hírt, hogy a' Miguelisták Aug. 20 kán reggel, Villanosa da Gayat, minnekutánna az ottani társaságnak borait elfetsérelték, oda hagyták légyen, és Grijoba visszavonultak. A' Pedristák közzül Aug. 20-kán este Oportóból 1000 en érkeztek Lisbonába, s következő reggel ugyan annyit várnak.

FRANTZIA ORSZÁG.

Dona Mária Királyné útban van Portugallia felé: tegnap este: úgy mint Aug. 27-kén Rouenbe érkezett, a' honnan ma reggel Havréba indul.

B É T S.

Ö Ts. H. Felsegek elhagyván Prágát Sept. 3 kán Münchengrätzbe utaztak, hol az Orosz Tsászár Ö Felsege látogatását várják. — Az Orosz Tsászár Aug. 28 kán indult el Cronstadtból egy tsászári gözhajón. Újabb tudósítások szerint még Sept. 3-kán nem érkezett meg Ö Felsege Stettinbe hihető a' tengeren uralkodó szélrezes idő miatt.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Aug. 9-kén költ Kir. végzése által Fő Tiszt. Kunszt Ignázt Urat, Nagy Szombati Plebánust és Kánonokot Majki Sz. Mária Tit. Prepostjává kegyelmesen kinevezni.

Ellünt egy fénylett tsillag tudományos egünkről,

Elhúnyt a' Nevelők 's egy Haza disze — GÖRÖG!

Egy jó hazafit, és példás erköltsi viselete mellett tudománya által szerzett sok érdemeiért közönségesen tiszteltetett tudóst, és ritka szerentsével koronázott Nevelőt vesztettünk el Szept. 5-kén, melly napon Méltos. Görög Demeter Úr Ts. K. valóságos Kamarás és Udvari Tanácsos, Sz. István Magyar Király Rendje Commandátora, több tudós társaságok tagja, hosszas betegeskedése után, hasznos életének 73-dik esztendejében, világi pályáját örökkévalóval váltotta fel, Kedves élete párjának és minden tisztelőinek 's számos barátinak mély fájdalomkra. — Áldás poraira! (Élete rajzát rövid időn közleni fogjuk a' Sokféleiben.)

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'sony Sept. 6-kán. Az Augustus 51-dikén tartatott 99-dik Országos Ülésben a' IV Urbáriális tizikkely 5-dik §-ának utó pontja felett folyt a' tanácskozás; megállapítottatott nevezetesen: hogy valamint a' Jobbágyok marháit munka szaporítása végett megosztani, akár az illető esztendei roboton felül több szolgálatot kívánni megtiltatik a' Földes Úrnak, szintűgy van jussa is, a' nyakas és átalakodott vagy henye jobbágyoktól kettőztetett munkát kívánni, vagy rovásokra annak végrehajtására napszamosokat fogadni, 's az engedet-

lenség ismétlése esetében a' jobbágyon túladni. A' 6-dik §-ban a' hosszú fuvar eltörültetik, 's e' helyett minden egész jobbágytelekre, — kivéven Temes, Torontál és Krassó Vármegyéket, hol szokásban sem völt, — két robotnap határozottatott. A' 7-dik §-ban rendelkeztek: hogy az olly erdőségekben, mellyek nem a' jobbágy telek állományához tartoznak, mellybe mindazáltal a' jobbágyok fa jótéteményel élnek, minden, egész telkes jobbágy egy öl fát vágni és azt be hordani tartozik, mindazáltal nem tovább két mértföldnyi távolságnál; a' zsellérek félőlet kötelesek vágni, mi a' fentebb említett 3 Vármegyékre nem terjesztetik ki. A' hol a' jobbágyoknak hasonló jótéteményül szolgál a' nád, egy egész telkes jobbágy 40 kötetet tartozik levágni. — A' vadászatról szóló § az Országos szerkeztetésben eltörültetett. A' 8-dik §-an pedig megállapítatik, hogy a' mesteremberek, kik tsupán mesterségek után élnek, 's semmiféle külsőtelket nem bírnak, valamint a' kereskedők is, az illető robotot pénzrel megválthatják, ennek mennyisége, az Urasággal meg nem egyezhetés esetében, szokott Urbáriális úton törvényesen fogván meghatározatni. § 9. A' község földjeire nézve az eddigi szokás fog fenntartatni. § 10. Ezen említettteken kívül semmiféle más szolgálatot nem követhet a' Földes Úr; 's az 1723-ik eszt. 75-dik tizikkely megszűnván, az Uraság minden elsőbbségi jussa az eladás vevésben, úgy a' kényszerítésnek, szolgálatoknak, taksálásnak, monopoliumnak akármi nomei a' 3-dik tizikkely rendelése épségben tartatván — minden külföldbség nélkül az egész Országban 's ahoz kaptolt Részekben eltörültetnek, 's hogy az öszveszámítás rendesen esék meg, 's a' robotok felesleg kiadása

meg ne engedtesék, kötelességévé tétetik a' Vármegye Tisztviselőinek mind ezekre, mind arra vigyázni, hogy, ha a' Földes Úr az illető esztendei szolgáltatón felül többet kívánna jobbágyaitól, az tsupán a' jobbágyokkal kötendő szabad egyezés mellett történhessék meg. Ezen rendszabások álhágása esetében, az 1-ső tikkely 4-ik §-sa értelméhez képpeszt tartozik a' Földes Úr a' kármegetérítésén kívül, rövid úton a' munka folyó bérít kész pénzel háromszorosan visszapótolni, 's ha e' sajtólásokat ismételné, a' Megye Tiszti Ügyvédje által törvényesen megveendő 200 ft büntetésnek vettetik alá. A' szabad lelkeket vagy pusztát, akármi nével vagy engedelem mellett bíró Zsellerek, egészen az Urasággal kötendő egyezéstől függnék. A' 4 ik tikkely Országos vizsgálataása elvégeztetvén, az V-ik vétetek elő; mellynek 1-ső §-ában az Urbárium bevitele előtt kötött szerződések ezentúl is a' magok erejekben hagyatnak; a' 2 dik §-ban a' jobbágyok a' munkák és szolgálatokra nézve, külön külön örökös szerződéseket is köthetnek, mellyeknek erejénél fogva, letévén a' szabadon és költsönös megegyezés mellett megállapított általános summát, magokat örökösen mentekké tethetik, az Uradalmi törvényhatóság ide nem értettvén. Ezen szerződéseknek mindazáltal a' szabad telek királyi haszonvételei, tárgyai nem lehetnek; ellenkező esetben a' Földes Úr maradéka által törvényes úton vissza lesznek szerezhethetők. Ne hogy mindazáltal az örökös szerződések kötésére engedett közönséges tehetség, visszaéléseket huzzon maga után, az illy akár az urbárium bevitelétől fogva kö-

tött, akár jövedőben kötendő szerződések megsemmisíthetnek; 1 ör Ha meg lehet mutatni, hogy azok urbáris rendeztetés alkalmával az Uradalom akaratja ellen 's ellentmondásával ideigleniekből változtattak át örökösökké, vagy erővel, fenyegetéssel tsikartattak ki; 2 or Ha tsalárdsággal 's álnoksággal köttettek; 3 or Ha az azokban foglalt feltételek idővel teljesíthetlenné váltak; 4 er Ha kivilágosodik, hogy olyanok által köttetett, kik szerződési jussal nem bírtak. Ezen szerződések per útján lesznek megsemmisítendők. — Az 5 dik §-ban teljes szabadság engedtetik a' jobbágyoknak, tartozásaikra, munkáikra, adóikra, úgy szinte a' királyi és szabadtelki jussokra nézve is ideigleni szerződésekre lépni.

H I R D E T É S.

Tettes Nemes Szabólts Vmgyebeli N. Halász Helység Határában lévő Szekő seprés és Főzés jussát, az illető közönséges Földes Uraság 1833 dik Esztendei October 10 dik napján, 10 esztendőkre Haszonbérbe árverés által fogja ki adni — kiknek ezen Haszonbérléshez kedvek van a' ki tett napon N. Halászbán megjelenni ne terheltessenek.

A' Pénz folyamat September' 9 dikén;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligázióji 95 5/52
Az 1820-béli sorsosok: 195 5/4
Az 1821-béli hasonlók: 132
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligázióji: 53 1/2 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1197 1/10 for. ton
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)